

Veenweiden Nieuwsbrief

19

OKTOBER 2024

Samenspel van natuur, recreatie en landbouw

Om de unieke Krimpenerwaard met haar oer-Hollandse veenweidelandschap te behouden, leggen we in totaal 2.250 hectare nieuwe natuur aan. Natuur waarin planten en dieren zoals weidevogels zich thuis voelen. Een veenpolder waar plek is voor vitale en toekomstgerichte landbouw. En een prettige leefomgeving met prima waterkwaliteit en goede recreatiemogelijkheden. Gemeente, provincie en hoogheemraadschap werken hieraan samen met agrarische ondernemers, grondeigenaren en natuur- en recreatieve organisaties.

Voorwoord bestuurder

Door Wisja Pannekoek, wethouder gemeente Krimpenerwaard

In gesprek met buitenlandse bezoekers over het open landschap

Begin augustus sprak ik een groepje buitenlandse fietsers die stil stonden bij de werkzaamheden die verricht waren bij de Wellepoort. Probeer maar eens in het Engels uit te leggen wat er precies gedaan wordt in het landschap. Maar vooral ook waarom we daarmee bezig zijn.

Open landschap

In eerste instantie dacht men dat er huizen gebouwd zouden worden en dat men bezig was met het omleiden van een weg. Huizen midden in het landschap... dat zou het prachtige open landschap niet ten goede komen.

Ander soort natuur

In mijn beste Engels begon ik hen te vertellen dat er gewerkt wordt aan nieuwe natuur. Dat werd met vraagtekens in de ogen van de fietsers ontvangen. De uitleg 'een ander soort' natuur kwam beter binnen. Zo ontstond er een leuk gesprek over hoe mooi het landschap van de Krimpenerwaard nu al is en hoe mooi het zou zijn als we door herinrichting ruimte kunnen bieden aan meer en andere soorten planten en dieren.

Samen

Aan het einde van het gesprek vroeg men wat ik in het dagelijks leven doe. Ik zei dat ik voor de gemeente werk om zoveel als mogelijk belangen af te wegen en recht te doen aan alle wensen en eisen. Soms verplichte eisen en soms noodzakelijke wensen. Geen gemakkelijke opgave, maar zolang het lukt om het in het Engels uit te leggen aan bezoekers van het gebied, blijf ik samen met mijn collega's van gemeente, provincie en waterschap werken aan de ontwikkeling van 2250 hectare nieuwe natuur in de Krimpenerwaard.

Wist je dat...

Kunstnesten boerenzwaluw succes

In toenemende mate zien we in Nederland boerenzwaluwen onder bruggen broeden. Dit komt doordat de bouwstijlen van schuren en melkstallen veranderen onder invloed van de eisen voor voedselveiligheid en milieu. Zo mogen er geen vogels meer broeden in melkstallen en voor het dierenwelzijn zijn hogere en lichtere dierenverblijven nodig. We zien dat boerenzwaluwen sinds de eeuwwisseling steeds vaker een nestplaats onder bruggen zoeken. Zo ook in de Krimpenerwaard.

Om in de Krimpenerwaard de boerenzwaluw als karakteristieke vogel meer ruimte te geven, plaatsen we sinds dit voorjaar ook kunstnesten onder bruggen. Dit blijkt heel succesvol. Bij de inrichting door een particulier natuurbeheerder in polder Middelblok zijn bij vier van de negen nieuwe bruggen in het voorjaar direct na plaatsing de aangebrachte kunstnesten in gebruik genomen. Niet toevallig dat dit onder dezelfde bruggen was, waar ook in de oude situatie zwaluwnesten waren aangetroffen. De trouw van de vogels aan een nestplaats is bijzonder. Zeker als je bedenkt dat ze na overwintering in Afrika én een reis van 8500 kilometer de oude nestplekken in Nederland weer feilloos weten te vinden.

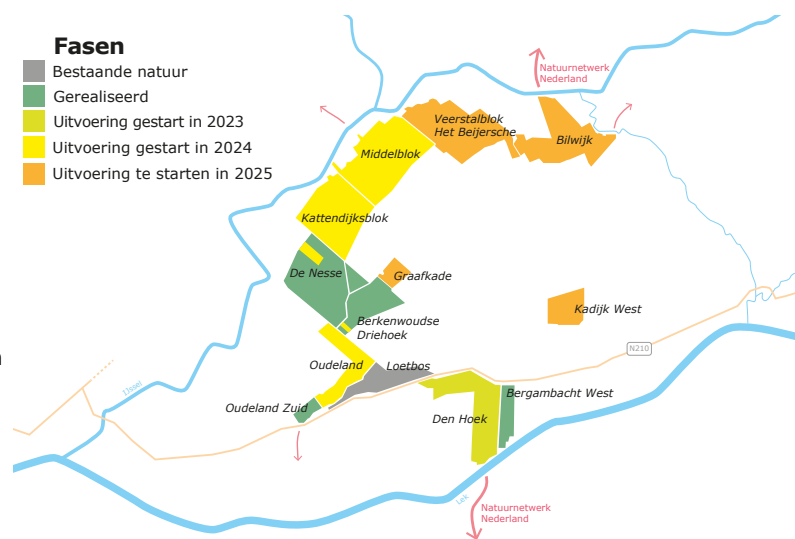

Uitnodiging inloopbijeenkomsten

Het werk in deelgebied Den Hoek is bijna afgerond en in Kattendijk(sblok), Middelblok en Oudeland zijn we volop bezig. Tijd om in 2025 te starten met de aanleg van nieuwe natuur in de laatste deelgebieden: Veerstablok / Het Beijersche, Bilwijk en Graafkade.

Planning

Het ontwerp is afgerond en naar verwachting ligt vanaf november de omgevingsvergunning ter inzage. Vanaf begin 2025 zal de aanbesteding van het werk starten. Als dit is gegund, zal de aannemer in het voorjaar 2025 voorbereidend werk doen (metingen, aanvragen vergunningen en werkvoorbereiding). Naar verwachting beginnen in de zomer 2025 de 'echte' werkzaamheden. De inrichting moet uiterlijk medio oktober 2026 gereed zijn.

Welke natuur maken we?

Veerstablok en Het Beijersche

Veerstablok ligt meer bij Gouderak, de polder Het Beijersche ligt dichterbij Stolwijk. Samen vormen ze een deelgebied met smalle weidekavels en brede watergangen. Ten zuiden van de Tiendweg richten we de polder in als vochtig weidevogelgrasland. Ten noorden breiden we bestaand natuurgebied uit met kruiden- en faunarijk grasland. Het zuidelijke deel van het Beijersche bestaat uit kruiden- en faunarijk grasland, het noordelijk wordt gevarieerd kleinschalig natuurgebied.

Bilwijk en Graafkade

Deelgebied Bilwijk is een deels nieuw natuurgebied ten zuidwesten van Haastrecht, in de polders Hoog- en Laag-Bilwijk en Beneders Haastrecht. Ten noorden van de Schenkelkade ligt een gebied met een ecologische verbindingzone, die we gaan verster-

ken door de aanleg van natuurvriendelijke oevers en vochtig hooiland. Ten zuiden van de Schenkelkade (in Laag Bilwijk) komt een botanisch gebied met kruiden- en faunarijk graslanden, vochtig hooiland en een weidevogelgebied. Langs de Vlist (in Hoog Bilwijk) komen vochtig weidevogelgrasland en hooiland. Deelgebied Graafkade is onderdeel van polder Berkenwoude, tussen Achterbroek en Berkenwoude. We ontwikkelen hier vooral weidevogelgrasland en waternatuur.

Wat komt er?

In het hele gebied komen natuurvriendelijke oevers die ook de waterkwaliteit verbeteren. We brengen veel peilscheidingen aan, zodat we na inrichting stapsgewijs het waterpeil kunnen verhogen. Door een stapsgewijze verhoging van het waterpeil spoelen oevers niet weg en kunnen oeverplanten groeien.

Onder die nattere condities kunnen nat schraalland en vochtig hooiland zich ontwikkelen. Voor weidevogels ontstaat er zo een aantrekkelijker gebied. Ook omdat we dit combineren met de aanleg van (kuiken)greppels. Er komen extra wandelpaden en recreatieve voorzieningen. Vanaf Veerstablok tot aan Wellepoort herstellen we de landscheidingskade waar deze ontbreekt en creëren we een ecologische verbindingzone en een mooie wandelroute voor recreanten.

Natuurtypen in Veerstablok ▶

Natuurtypen in Het Beijersche ▶

Natuurtypen in Bilwijk ▶

Natuurtypen in Graafkade ▶

Inloopbijeenkomsten: Kom ook!

Hoe komt het gebied eruit te zien? Welke natuur realiseren we en waarom? Met wie doen we dit? Blijft er ruimte over voor landbouw?

Graag vertellen we u meer over de nieuwe natuur in Veerstablok en Het Beijersche en in Bilwijk en Graafkade tijdens twee inloopbijeenkomsten.

Aanmelden is niet nodig, u kunt binnenlopen wanneer u wilt.

Veerstablok en Het Beijersche

Datum: Dinsdag 5 november 2024
Tijd: 16.00 - 20.00 uur
Locatie: Dorpshuis Gouderak
Johan Brouckplein 11, Gouderak

Bilwijk en Graafkade

Datum: Woensdag 6 november 2024
Tijd: 16.00 - 20.00 uur
Locatie: Theater & Grand Café Concordia
Concordiaplein 1, Haastrecht

Wilt u eerder informatie? Op veenweidenkrimpenerwaard.nl/deelgebieden staan informatieve video's over het ontwerp, de nieuwe natuur, natuurbeheer, planning en uitvoering.

Voordat de werkzaamheden in 2025 starten, volgt nog een tweede bijeenkomst. Dan informeren we u met de aannemer over de werkzaamheden, rijroutes en planning.

Werk in Uitvoering

Den Hoek

De uitvoering van de werkzaamheden voor de natuurontwikkeling in Den Hoek zijn in september zo goed als afgerond. De afgelopen maanden zijn twee stuwkleppen gebouwd, bij de Okkersekade en langs de N210. Aan de rand van het gebied zijn ook drie windmolens geplaatst om water het gebied in te pompen en ongeveer 15 kleine putstuwen voor kleinere hoogteverschillen binnen het gebied. In het deelgebied Den Hoek kan hierdoor het peil apart van de rest van de polder worden beïnvloed. Meestal zal het waterpeil hoger liggen dan in de omgeving om een natter gebied te creëren.

Resultaat

Om de vismigratie mogelijk te houden zijn naast de stuwen vistrappen geplaatst van bijna een meter breed en 5 meter lang. Om de waterkwaliteit en ecologische diversiteit te verbeteren zijn nieuwe waterplanten en oeverplanten geplaatst. Op diverse percelen heeft de gewenste plantengroei zich in een jaar tijd geweldig ontwikkeld. Het resultaat is verbluffend. De geplagde percelen stonden in de zomer van 2024 al vol in bloei. Het waterpeil is opgezet, de weidevogels vliegen in grote getale door den Hoek.

Geplande werkzaamheden

In het najaar gaat de beheerder op diverse percelen nog extra inheemse zaadsoorten in verschillende mengsels verspreiden, zodat Den Hoek volgend jaar een magnifiek bloemrijk en kruidenrijk gebied is. Verder komt er nog een betonnen brug over de Veenwetering voor het beheerverkeer. Tussen de nieuwe stuw en de faunapassage onder de N210 herstellen we de maatregelen zodat het voor otters weer mogelijk is de weg te passeren.

Oudeland

Sinds juni van dit jaar zijn we aan de slag in het mooie gebied "Oudeland" met de uitvoering van de werkzaamheden voor de ontwikkeling van nieuwe natuur. De overvloedige

regenval zorgde ervoor dat we de start van de werkzaamheden keer op keer moesten uitstellen. Uiteindelijk konden we medio juni, na het maaien van de percelen, beginnen met het graven van de hoofdwatgang achteraan het perceel ten zuiden van Oudelandseweg 10. Vervolgens zijn de graafwerkzaamheden gestart voor het creëren van het 'badkuiperceel' achter nr. 12. In de zomer zijn we doorgegaan met de grondwerkzaamheden, het graven van de natuurvriendelijke oevers en het doortrekken van de nieuwe hoofdwatgang achteraan de Hillekade. Ten zuiden van de Tiendweg-Oost zijn inmiddels ook de eerste 'badkuippercelen' afgerond. In de komende periode ronden we ten zuiden van de Oudelandseweg de grondwerkzaamheden af en gaan we verder het gebied in ten noorden van de Oudelandseweg.

Inlooppreekuur

Mocht u meer willen weten over onze werkzaamheden, de wijze van uitvoering of de planning, dan bent u van harte welkom op ons inlooppreekuur in de keet. Dit is elke maandag van 11.30 - 12.30 uur. Ook als u gewoon interesse heeft in het project heten wij u van harte welkom en zijn we graag bereid ons werk verder toe te lichten. De keet kunt u vinden op de parkeerplaats bij de kruising Oudelandseweg/West-einde. Handig om te weten: om het gebied voor wandelaars, recreanten en hondenbezitters toegankelijk te houden, hebben wij extra parkeerplaatsen gecreëerd naast de keet.

Kattendijksblok

Terugblik zomer

Na het natte voorjaar van 2024 zijn we eind juni gestart met de werkzaamheden. De contouren van het projectresultaat zijn inmiddels goed zichtbaar. In de zomer zijn diverse percelen afgeplagd dichtbij de Wellepoort met als doel deze te 'verschralen' zodat meer diversiteit aan flora ontstaat. De afgegraven grond is gebruikt om dammen en peilscheidingen te realiseren. Langs onder andere de Torenvliet en de watgang langs de Wellepoort is vooroeververdediging aangebracht. Langs Schaapjeszijde zijn de watgangen verbreed. Verder zijn op verschillende locaties natuurvriendelijke oevers en plasbermen gegraven en zogenaamde 'kuikengreppels' aangelegd. Ook is gestart met het aanpassen van de waterhuishouding om de beoogde peilopzet in het gebied mogelijk te maken.

Vooruitblik

Na het afronden van de afgravingen gaan we de juiste beplanting aanbrengen in de oevers en watgangen. Hiermee krijgt het gebied nog meer authentieke uitstraling en

Vervolg van pagina 3

worden de verschillende natuursoorten zichtbaar. De bestaande landscheidingskade en een nieuwe hoofdwatergang gaan we doortrekken tot aan de Wellepoort. Ook maken we voorzieningen om het water in het gebied beter te beheersen, zoals twee stuwen ter hoogte van Schaapjeszijde en Wellepoort, vistrappen en in- en uitlaten van water. Om het gebied met oog op het toekomstige beheer goed bereikbaar te maken, brengen we ook verschillende toegangsbruggen aan.

Sluitstuk

Als sluitstuk wordt de Gouderakse Tiendweg in Kattendijksblok opgeknapt. Omdat de Tiendweg dient als peilscheiding wordt deze verhoogd. We brengen een nieuwe laag asfaltverharding aan en we plaatsen nieuwe beschoeiing.

Middelblok

Aan de slag in Middelblok

Na een vliegende start begin deze zomer wordt hard gewerkt om deelgebied Middelblok in te richten. Behalve de aanleg van natuurvriendelijke oevers, plaggen we een aantal percelen en graven een grote watergang voor een optimale doorstroming in het gebied. Met de vrijkomende grond versterken we de landscheiding die gelegen is tussen polder Middelblok en polder Het Beijersche.

Opknopbeurt Tiendweg

Ook de Tiendweg krijgt net als in Kattendijksblok een opknopbeurt. Daarom is de weg afgesloten. We hogen de weg op en versterken de weg door in de oevers een beschoeiing te plaatsen. De kenmerkende groene tussenberm in het asfalt komt ook in de nieuwe situatie weer terug maar dan omringd met stroken asfaltverharding. Naar verwachting kan in het eerste kwartaal van 2025 weer gefietst en gewandeld worden.

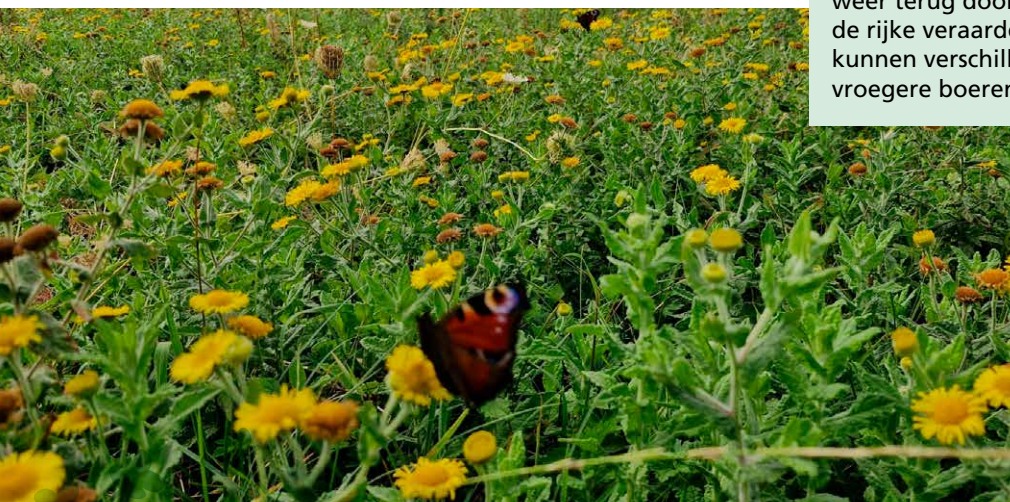

Het Zuid-Hollands Landschap vertelt Terugkeer plant- en diersoorten na plaggen

Eind vorig jaar werden in polder Veerstablok twee percelen afgegraven om de veraarde en met fosfaat verrijkte toplaag van 10-15 cm af te voeren. Begin september, nog maar tien maanden na de ontgraving zien we het mooie resultaat. De plagvlakken kleuren nu geel van de heelblaadjes. De bloemen worden druk bezocht door bijen, zweefvliegen en vlinders.

Prachtig nieuws is dat in de plagvlakken honderden rozetten aanwezig zijn van de blauwe knoop. Deze soort was historisch aanwezig in de Krimpenerwaard maar onder invloed van verdroging en intensiever landgebruik verdwenen in het gebied. Ze staan nog niet in bloei. Dat gebeurt hopelijk volgend jaar augustus en september want het is een meerjarige soort. Dan worden ze een belangrijke bron voor nectar en zetten ze zaad.

De Krimpenerwaard stond tot de eerste helft vorige eeuw bekend om zijn vochtige hooi- en natte schraallanden. Overal bloeiden zegges, russen, grassen, mossen en kruiden. Die rijke biodiversiteit was mogelijk dankzij een hoog waterpeil, laat maaien en minimale bemesting. De omstandigheden van vroeger brengt het het programmabureau Veenweiden Krimpenerwaard weer terug door het ondiep afgraven (plaggen) van de rijke veraarde bovenlaag van percelen. Hierdoor kunnen verschillende plant- en diersoorten van het vroegere boerenland met het juiste beheer terugkeren.

Nieuws van NBC

Voor het eerst plagpercelen maaien in Den Hoek

Eind augustus zijn de nieuw aangelegde plagvlakken in polder den Hoek voor de eerste keer gemaaid. Deze waren in de zomer van 2023 afgeplagd. Het zijn dan kwetsbare gronden die voor het beheer een uitdaging vormen. Dat geldt ook voor het maaiwerk wat we niet met gangbaar materiaal kunnen uitvoeren. Een gespecialiseerd loonbedrijf is hiervoor ingeschakeld dat veel ervaring heeft met moerasachtige gebieden. Door deze specialisatie weten ze hoe ze de kwetsbare bodem kunnen ontzien. Zo creëren we de beste omstandigheden voor toekomstige doelsoorten.

Inmiddels is het maaisel geogst als strooisel. Het strooisel wordt hergebruikt in de potstallen bij pachters. Zo proberen

we als lokale beheerders de kringloop zo goed mogelijk te sluiten. Nu wordt er op de plagvlakken een doelsoorten strooisel aangebracht. Daarmee werken we toe naar de natte schraallanden die vroeger veel te vinden waren in de Krimpenerwaard. Na alle ingrepen die nodig waren voor bij de inrichting, zien we nu dat het gebied weer steeds natuurlijker wordt.

Nieuws van HHSK

Vorbereidende werkzaamheden dijkversterking KIJK

De IJsseldijk tussen Krimpen aan den IJssel en Gouda moet de komende jaren worden versterkt. Dit gebeurt in het dijkversterkingsproject Krachtige IJsseldijken Krimpenerwaard (KIJK). De afgelopen jaren heeft de planvorming plaatsgevonden en is het projectplan vastgesteld. Langzaam wordt toegewerkt naar de jaren van uitvoering waarin de werkzaamheden zicht- en voelbaar zijn voor mensen die wonen op en aan de dijk.

Eerst kabels en leidingen

Naar verwachting begint KIJK in de tweede helft van 2025. Voorafgaand aan de dijkversterkingswerkzaamheden, starten de nutsbedrijven met werkzaamheden aan de kabels en

leidingen in de dijk. Deze werkzaamheden bestaan onder andere uit het vernieuwen of verplaatsen van kabels en leidingen. Dit betekent dat HHSK en verschillende nutsbedrijven tegelijkertijd op de dijk aan het werk zijn. De verwachting is dat deze werkzaamheden veel overlast veroorzaken voor de omgeving. Dit kunnen we niet voorkomen. Wel zullen we de overlast en hinder zoveel mogelijk proberen te beperken. Dit doet HHSK bijvoorbeeld door in de uitvoering de werkzaamheden zoveel mogelijk te bundelen.

Informatie

In september konden omwonenden en bedrijven drie informatiebijeenkomsten op de KIJK-dijk bijwonen. Hierbij ontvingen ze informatie over de verschillende werkzaamheden die begin 2025 beginnen. Momenteel wordt nog gewerkt aan een bereikbaarheidsplan. Dat vraagt veel tijd omdat dijkversterking een complex project is met veel aandacht voor detail. Als de volledige planning bekend is, deelt het HHSK meer informatie via Krachtige IJsseldijken Krimpenerwaard (KIJK): hnsk.nl/kijk.

Colofon

Deze nieuwsbrief is een uitgave van de Stuurgroep Veenweiden Krimpenerwaard

Aanmelden en afmelden voor de nieuwsbrief, stel uw vraag of maak een afspraak voor een gesprek via: info@veenweidenkrimpenerwaard.nl

Meer informatie:

www.veenweidenkrimpenerwaard.nl

Samenstelling en redactie:

Programmabureau Veenweiden Krimpenerwaard

Vormgeving:

Vakteam Grafimedia,
provincie Zuid-Holland

Beeldmateriaal:

Provincie Zuid-Holland, gemeente Krimpenerwaard, Zuid-Hollands Landschap, Hoogheemraadschap voor Schieland en de Krimpenerwaard, Maarten Breedveld, Paul van der Linde, Sjaak Punt, Immanuel Giel, Soontiens, Programmabureau Veenweiden Krimpenerwaard